

Archeologienota

Programma van maatregelen

GENT APOSTELHUIZEN (prov. Oost-Vlaanderen)

Auteurs: Daphné VERAART, Bart
BARTHOLOMIEUX

Projectcode: 2016K298

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: Bouw Francis Bostoen NV afdeling appartementen, Koninginnelaan 2, bus 3, 9031 Drongen.
- ➔ Erkende archeoloog: Daphné Veraart, OE/ERK/Archeoloog/2017/00185
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Gent Apostelhuizen (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 105484, Y: 193678; X: 105531; Y: 193749
- ➔ Kadastergegevens: Gent, afdeling 4, sectie D, perceel 847h (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan gesteld worden dat:

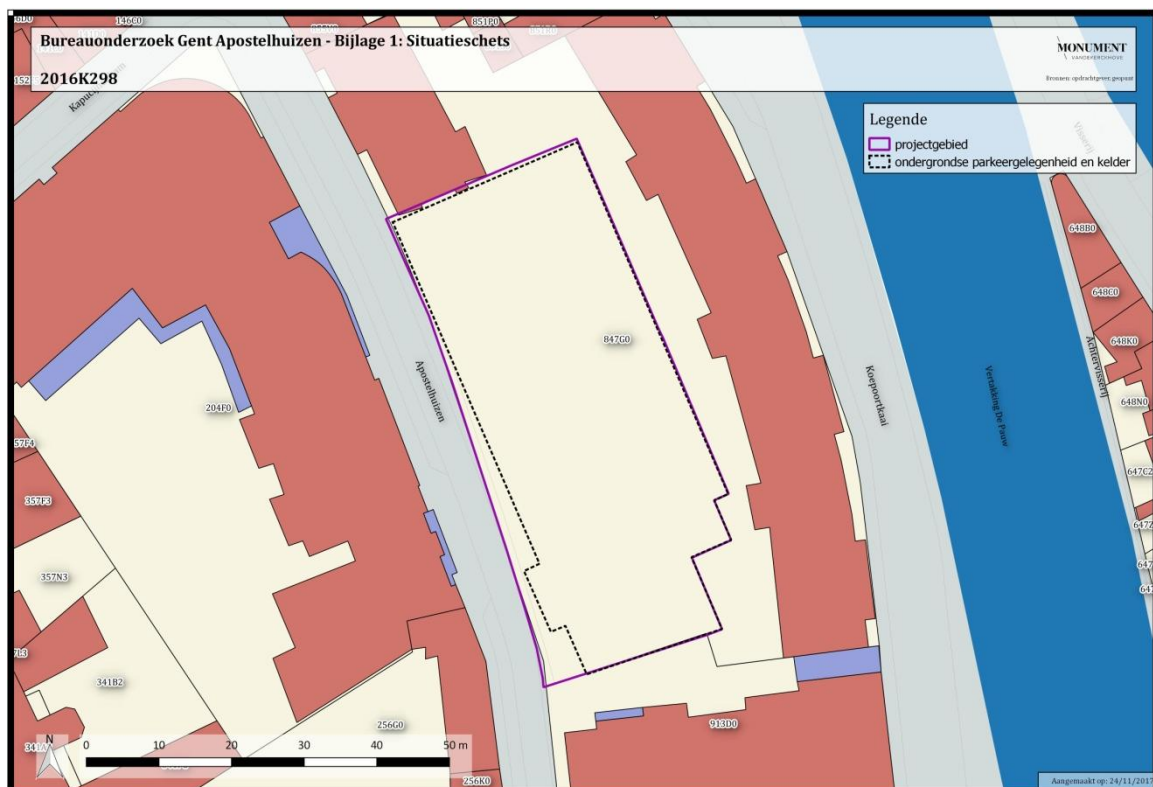
- Het projectgebied zich binnen de 13de-eeuwse stadsomheining van Gent situeert.
- Het terrein in het verleden gesaneerd is tot op een diepte van ca. +3,7m TAW, waarbij archeologische sporen en structuren verdwenen zullen zijn.
- De aanwezigheid van restanten van diepere archeologische sporen niet uit te sluiten is.
- Deze restanten van sporen, indien aanwezig, een hoog archeologisch kennispotentieel herbergen gezien in de onmiddellijke omgeving nog weinig archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden.

Omwille van bovenstaande redenen wordt geconcludeerd dat bij de geplande werken een werkbegeleiding noodzakelijk is. Er is een duidelijk potentieel op kennisvermeerdering aanwezig, de geplande werken zullen potentieel een volledige verstoring veroorzaken, en er is voldoende informatie verzameld voor de opmaak van een aanpak voor opgraving. Deze afweging wordt concreter omschreven in 2.4.2 Afweging verder vooronderzoek in het verslag van resultaten bureauonderzoek.

- **Planafbakening**

Het projectgebied is bij benadering 1970m² en is volledig gelegen binnen een archeologische zone. Op het gebied worden 33 appartementen in één complex dat vier bovengrondse verdiepingen omvat. Een groot deel van het projectgebied wordt onderkelderd en biedt parkeerplaatsen (zie stippellijn op figuur 1). De oppervlakte van de ondergrondse parkeergarage bedraagt ca. 1533m² en wordt tot op ca. +3,5m TAW uitgegraven¹. Naast bovengrondse woonverdiepingen wordt boven de ondergrondse kelder ook een terraszone, tuinzone, oprit voor de garage en doorrit aangelegd. Op de delen in het projectgebied die niet deel uitmaken van de ondergrondse verdieping, worden geen werken uitgevoerd.

De volledige oppervlakte die weg gegraven wordt in het kader van dit project dient archeologisch begeleid te worden.

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het projectgebied en de te onderzoeken zone (zwarte stippellijn) (bron: geopunt.be) (bijlage 3).

¹ Exacte diepte zal in functie van de stabiliteit bepaald worden. Dit gebeurt niet voor het indienen van de bouwaanvraag.

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om enige archeologische sporen die worden aangetroffen archeologisch te onderzoeken en het eventuele kennispotentieel te verwezenlijken. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de ontstaansgeschiedenis van deze zone binnen Gent. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- ➔ Is er een archeologisch niveau aanwezig?
- ➔ Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- ➔ Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- ➔ Tot welke periode behoren de sporen?
- ➔ Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- ➔ Hoe is de bodemopbouw?
- ➔ Tot welke archeologische periode(s) behoren het aangetroffen niveau en de archeologische sporen en/of artefacten?
- ➔ Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten?
- ➔ Wat kunnen deze archeologische sporen zeggen over de bewoningsgeschiedenis van Gent?
- ➔ Wat kan er gezegd worden over de landschappelijke ontwikkeling van het terrein?

- **Plan van aanpak**

De archeologische opgraving wordt opgevat als een werfbegeleiding die wordt uitgevoerd tijdens het afgraven van de grond, als onderdeel van de algemene bouwwerken. Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan deze werfbegeleiding moet voldoen. De uitvoerend aannemer is op het moment van het indienen van de vergunningsaanvraag nog niet gekend en kan nog niet concreet bepaald worden hoe de geplande uitgraving zal gebeuren. Vermoedelijk zal een palenwand voorzien worden om de aanpalende gebouwen te beschermen tegen verzakkingen. Aan de straatzijde zijn damplanken aanwezig. Binnen deze bekuipung zal de uitgraving worden uitgevoerd.

De graafwerken worden onder begeleiding van een archeoloog uitgevoerd. Hoewel de kans groot is dat alle archeologische sporen reeds bij de sanering zijn verstoord, kan niet uitgesloten worden dat er onder het gesaneerde niveau van +3,7m TAW nog sporadisch een archeologisch spoor of archeologisch niveau bewaard is. In dat geval worden deze door de begeleidende archeoloog conform de Code van Goede Praktijk vrij gelegd en geregistreerd. Indien nodig worden hiervoor extra archeologen ingeschakeld. In het geval er nog een bewaard bodemkundig profiel bewaard zou zijn op het terrein, dient dit eveneens geregistreerd. De archeologen dienen op dat moment voldoende tijd te krijgen om de nodige registraties uit te voeren en dit op een veilige manier. Er moet dus van uitgegaan worden dat de graafmachine niet hetzelfde rendement zal halen als bij graafwerken waar geen archeologische voorwaarden aan gekoppeld zijn.

Zowel de registratie van de aangetroffen sporen als de verwerking en rapportage ervan dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Verder wordt opgemerkt dat in het geval dat de geplande werken, die bij het schrijven van deze archeologienota nog niet tot in detail gekend zijn, beperkt blijven tot de diepte van de reeds verstoorde grond, de begeleidende archeoloog in zijn verslag van resultaten moet aantonen dat een *in situ* bewaring van eventueel nog aanwezige sporen gerealiseerd is. In dat geval zal het nodig zijn om lokaal machinaal te verdiepen om na te gaan in welke mate de verstoring effectief reeds tot op +3,7m TAW is gerealiseerd.

- **Staalname en conservatie**

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Gezien de archeologische verwachting (mogelijk waterputten) worden volgende staalnames voorzien:

- Dendrochronologie: 4
- Macrostenen voor zaden en vruchten: 4
- Pollenstenen: 4
- C14: 4

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

De archeologische opgraving (in de vorm van een werfbegeleiding) moet niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd.

- **Schatting totale duur**

De schatting van de totale duur is sterk afhankelijk van het tempo van de uitgravingen door de aannemer en kan dus ook niet concreet meegegeven worden. Wel wordt er aangegeven dat voor de registraties van eventuele archeologische sporen een termijn van 10 werkdagen met 2 archeologen dient voorzien te worden. Zoals reeds aangegeven moet er rekening mee gehouden worden dat het tempo van de afgravingen gedurende de werfbegeleiding bijkomend ook een vertraging van de werken met zich zal meebrengen.

- **Kostenraming**

Bij onderstaande kostenraming wordt geen rekening gehouden met de werfbegeleiding zelf waarbij de kost sterk afhankelijk is van het tempo van de uitgravingen door de aannemer. Indien nodig worden een conservator, een materiaaldeskundige en natuurwetenschappers deeltijds betrokken bij het onderzoek, dit is niet opgenomen in de kostenraming. Ook de kosten voor graafwerken, bemaling en werfinfrastructuur maken geen deel uit van deze kostenraming.

- ➔ Veldwerk: 8000 euro
- ➔ Verwerking: 5000 euro
- ➔ Natuurwetenschappelijk onderzoek: 8200 euro
- ➔ Conservatie: 800 euro

- **Gewenste competenties**

Het veldwerk wordt zoals hierboven aangegeven uitgevoerd door minstens 2 archeologen. Daarnaast dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn.

- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen dient ten minste 220 werkdagen veldwerkervaring te hebben met onderzoek op sites in stedelijke context.
- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen dient ten minste 120 werkdagen veldwerkervaring te hebben met onderzoek in Gent.
- ➔ De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met fluviatiele contexten.

- **Risicofactoren**

Er zal op alle momenten (voorbereiding en uitvoering) een gedegen overleg moeten zijn tussen de initiatiefnemer, de aannemer bouwwerken en de aannemer archeologie om de werken optimaal op elkaar af te stemmen. De manier van werken is op moment van schrijven nog niet gekend, maar de nodige maatregelen dienen getroffen te worden zodat de werfbegeleiding door de archeologen veilig kan uitgevoerd worden.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na volledige afronding van het onderzoek dit bij de initiatiefnemer Francis Bostoen NV gedeponiseerd worden. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Bureauonderzoek Gent Apostelhuizen - Bijlage 3: Kadasterplan

2016K298

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

projectgebied

Aangemaakt op: 24/11/2017

Bureauonderzoek Gent Apostelhuizen - Bijlage 1: Situatieschets

2016K298

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- projectgebied
- ondergrondse parkeergelegenheid en kelder

